

УДК 614.252:378.14+617(071)

**ВПЛИВ НАВЧАЛЬНО-КОНТРОЛЮЮЧИХ ПРОГРАМ НА УСПІШНІСТЬ
СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І – ІІ РІВНІВ
АКРЕДИТАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ НИМИ ПРЕДМЕТА «ХІРУРГІЯ»**

**Р. О. Сабадишин, Б. З. Чижин, О. В. Маркович, Л. Р. Коробко,
В. О. Рижковський, І. А. Бондар**

Рівненський базовий державний медичний коледж

Проведені дослідження із використанням навчально-контролюючих мультимедійних програм із хірургії. У процесі цього дослідження перевірено ефективність використання даних програм при вивченні хірургії на відділенні «Лікувальна справа». Дослідження проводили протягом 2005 – 2010 навчальних років. Експериментом було охоплено 658 студентів відділення «Лікувальна справа», з них 330 – студенти контрольних і 328 – експериментальних груп.

Експериментальна робота показала, що результати у експериментальних групах виявилися вищими за аналогічні результати у контрольних групах, а саме підвищилися рівні засвоєння знань, опанування професійними вміннями та навичками. У студентів експериментальної групи покращилися аналітичні, синтетичні та логічні здібності.

**THE INFLUENCE OF CONTROL-STUDYING PROGRAMS ON THE SUCCESS OF
STUDENTS OF HIGHER MEDICAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE I-II
LEVELS OF ACCREDITATION IN STUDYING OF THE SUBJECT "SURGERY"**

**R. O. Sabadyshyn, B. Z. Chyzhyshyn, O. V. Markovych, L. R. Korobko,
V. O. Ryzhkovskyi, I. A. Bondar**

Rivne State Basic Medical College

There was held the research in the branch of using the control-studying multimedia programs in Surgery. The effectiveness of these programs in Surgery was checked during the research among the students of the "Medical Affair" department. The research took place during 2005-2010. 658 students from the "Medical Affair" department took part in the experiment. 350 of them were the students of the control groups and 328 – were the students of the experimental groups.

The experimental work showed that the results in the experimental groups were higher than in control ones. Student of the experimental groups improved their knowledge, abilities and professional skills in Surgery. The students of experimental groups improved their analytic, synthetic and logical capabilities.

Вступ. У сучасному навчальному процесі багато уваги приділяється використанню комп'ютерних технологій. Однак використання комп'ютера в навчальному процесі ще не є запорукою успіху, і значних результатів можна домогтися тільки при грамотному його застосуванні [1].

До засобів навчання на основі комп'ютерних технологій можна віднести електронні навчально-методичні комплекси, електронні підручники й презентації та інші мультимедійні матеріали. Електронні навчально-методичні засоби дають можливість студенту самостійно найбільш гнучко маніпулювати пропонованою навчальною

© Р. О. Сабадишин, Б. З. Чижин, О. В. Маркович, Л. Р. Коробко, В. О. Рижковський, І. А. Бондар, 2011

інформацією відповідно до їхніх індивідуальних здібностей [2].

Ефективність освоєння навчального матеріалу засобами електронних систем залежить від уміння студента самостійно переробляти й узагальнювати надану йому інформацію, а також від змісту електронного ресурсу і його технологічних процедур. Тому викладачеві дуже важливо не тільки навчити студента самостійно працювати з навчальним посібником, але й підготувати такий навчальний програмний продукт, який був би оптимальний як з огляду на методику викладання дисципліни, так і візуального сприйняття матеріалу й зручності пошуку інформації в ньому [3].

Основна частина Ми використовували навчально-контролюючі програми «Профілактика хірургічної інфекції», «Відкриті механічні ушкодження (рани)», «Термічні опіки», «Переломи й вивихи», «Гострі захворювання органів черевної порожнини», які є складовою частиною електронної версії підручника з хірургії, що розробляється. У даних програмах наочно й доступно представлений вичерпний матеріал з основних питань хірургії. Видання реалізоване у вигляді інформаційної мультимедійної програми на носіях формату CD-ROM, призначених для експлуатації на комп'ютерах, сумісних з IBM PC під керуванням операційної системи WINDOWS-XP. Видання має простий, зрозумілий інтерфейс і зручну схему функціонування, дозволяє одержати високопрофесійний довідковий посібник, придатний як для індивідуального, так і колективного користування у бібліотеках, методичних центрах і спеціалізованих аудиторіях.

Виділені такі розділи, як історія, етіопатогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування і т.д. Усі зазначені частини представлені ретельно підібраним ілюстративним відеоматеріалом, що містять великий обсяг інформації. Це вигідно відрізняє видання від відповідних глав сучасних підручників із хірургії, де як носій інформації обрано папір.

Видання містить тестову програму й ситуаційні завдання, що дозволяють студентам самостійно контролювати процес оволодіння матеріалом. Тести й завдання досить складні, але побудовані чітко й конкретно.

Побудова програми видання дозволяє докладно зупинитися на будь-якому розділі теми

«Термічні ураження», при цьому керування є надзвичайно простим і зручним.

Дослідницька робота здійснювалася у Рівненському державному базовому медичному коледжі. В процесі дослідження перевірено ефективність використання навчально-контролюючих програм при вивченні хірургії на відділенні «Лікувальна справа». Дослідження проводили протягом 2005 – 2010 навчальних років.

Експериментом було охоплено 658 студентів відділення «Лікувальна справа», з них 330 – студенти контрольних і 328 – експериментальних груп.

Експеримент проводився з урахуванням того, що навчання в експериментальній та контрольній групах проводилось в один і той же час. Студенти усіх груп мали рівний доступ до всієї навчальної інформації, а кваліфікація викладачів була приблизно однаковою.

Плануючи експериментальне дослідження, ми обрали такі методи контролю – тестування, усне опитування, демонстрацію засвоєних практичних навичок і професійних умінь, вирішення задач на вміння виділяти суттєві елементи з загальної інформації, задач на вміння узагальнювати інформацію, задач на логічне мислення, вирішувати і практично виконувати задачі на сформованість професійної майстерності.

У академічних групах відділення «Лікувальна справа», які ми відбирали для проведення основного етапу педагогічного експерименту, вивчався рівень теоретичних знань з предмету «Хірургія», рівень сформованості практичних навичок, які передбачені програмою при вивченні предмета «Хірургія».

Визначення базових знань і вмінь з предмета проводилось у 7 групах шляхом тестування, однак для основного етапу педагогічного експерименту відбиралися по 2 групи з приблизно однаковими показниками (одна з них була експериментальною, інша контрольною).

У відібраних за допомогою контрольних замірів з тестового контролю контрольних і експериментальних групах ми провели визначення базового рівня їхньої практичної підготовки. Контрольні заміри з оцінювання базових рівнів практичної підготовки проводилися на першому занятті і здійснювалися методом теоретичного обґрунтування та практичної демонстрації виконання практичних навичок з хірургії виявлення базового рівня практичних навичок і вмінь проводилося

декількома досвідченими викладачами одночасно, а отримані результати обговорювалися та узгоджувалися.

Основою проведення педагогічного експерименту були практичні зрізи в контрольних та експериментальних групах протягом усіх років проведення дослідження. Контрольні зрізи виконання практичних навичок окремих професійних вмінь і комплексних професійних умінь проводились методом спостереження, тобто виявленням рейтингу.

Експериментальна робота показала, що результати у експериментальних групах виявилися вищими за аналогічні результати у контрольних групах: відсоток засвоєння знань у межах 4,47 – 9,26 %; середній бал у межах 0,36 – 0,45; якісна успішність у межах 20 – 24,6 %.

Результати, які показали студенти експериментальних груп при порівнянні критерію опанування професійними вміннями, виявились вищими за аналогічні результати у контрольних групах: відсоток опанування вміннями у межах 30 – 33,2 %; середній бал у межах — 0,38 – 0,47; якісна успішність у межах 21,1 – 40 %.

Уміння виділяти головне (аналітичні здібності) у студентів експериментальних груп були значно вищими, ніж у студентів контрольних груп, а саме: високі показники (надзвичайно високі і високі) зросли на 14,8 % (25,1 проти 36,9 %), тоді як низькі (низькі і надзвичайно низькі) менші на 10,7 % (26 % проти 15,3 %).

Уміння узагальнити навчальний матеріал (синтетичні здібності) у студентів експериментальних груп є вищими, а саме високі показники (надзвичайно високі і високі) є вищими на 7,3 %

(30,9 % проти 38,2 %), тоді як низькі (низькі і надзвичайно низькі) є меншими на 9,6 % (24,1 % проти 14,5 %).

Уміння робити висновки із змісту навчального матеріалу (логічні здібності) у студентів, які навчалися за експериментальною програмою, також виявились вищими: високі показники (надзвичайно високі і високі) зросли на 7,4 % (з 29,1 % до 36,5 %), а низькі (низькі і надзвичайно низькі) зменшилися на 10,2 % (26 % проти 15,8 %).

Більш ефективну теоретичну і практичну підготовку студентів експериментальних груп порівняно з контрольними було статистично підтверджено за допомогою критерію розподілу Стюдента – критерієм t , де у всіх вибірках показники експериментальних груп є кращими.

Достовірність отриманих експериментальних даних про підвищення сформованості професійно-значущих якостей психіки у експериментальних групах було проведено за допомогою математичного синтетичного аналізу методом рангової кореляції Спірмена. За нашими статистичними даними, $T_{кр}$ знаходиться у межах 1,59 – 1,68, що є підтвердженням кращої сформованості професійно-значущих якостей психіки студентів експериментальних груп.

Висновки Використання навчально-контролюючих програм для самопідготовки студентів до практичних занять забезпечує високий рівень засвоєння теоретичного матеріалу та оволодіння професійними вміннями та навичками.

Використання інтегративних технологій у навчальному процесі медичного навчального закладу сприяє підвищенню якості професійної підготовки з урахуванням вимог роботодавців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виленский М. Я., Образцов П. И., Уман А. И. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе: учебное пособие. – 2-е издание / под ред. В. А. Сластенина – М.: Педагогическое общество России, 2005. – 192 с.
2. Краснова Г. А., Соловов А. В., Беляев М. И. Технологии создания электронных обучающих средств. – М.: МГИУ, 2001. – 223 с.

3. Михайлов В. А., Михайлов С. В. Особенности развития информационно-коммуникативной среды современного общества / В. А. Михайлов, С. В. Михайлов // Сборник научных трудов "Актуальные проблемы теории коммуникации". СПб.: Изд-во СПбГПУ, 2004. – С. 34-52.